

A Fővárosi Ítéltábla a Prandler és Petróczy Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Prandler Katalin ügyvéd által képviselt felperesnek, a Bolevác és Vörös Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Vörös Veronika ügyvéd által képviselt alperes ellen, jogalap nélküli gazdagodás iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2013. március 22. napján meghozott, 69.P.27.097/2009/73. számú ítélete ellen, a felperes részéről 75. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 150.000 (százötvenezer) eurót, és ezen összeg után 2009. augusztus 21. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes, az Európai Központi Bank által meghatározott refinanszírozási kamatlábbal egyező mértékű kamatot.

A felperest mentesíti az alperes javára történő perköltség fizetése alól, és az alperest kötelezi, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.605.000 (egymillió-hatszázötzezer) forint elsőfokú perköltséget.

Az állam által előlegezett 95.250 (kilencvenötezer-kétszázötven) forint fordítási díjat az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2.650.500 (kétfmillió-hatszázötvenezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2007-ben ismerkedett meg az alperes ügyvezetőjével, majd közöttük baráti kapcsolat alakult ki. A felperes önkéntes munkájával segítette az alperes tevékenységét. A felperes 2008. október 16-án átutalt az alperes bankszámlájára 150.000 eurót. Az alperes ebből a pénzből 2008. október 29-én megvásárolta a ... '1' és '2' hrsz. alatt nyilvántartott ingatlanokat.

A felperes végleges keresetében elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság adja a tulajdonába az általa átutalt 150.000 euróból vásárolt ingatlanokat, kötelezze az alperest az ingatlanok birtokba adására, az ingatlanok vételára és a 150.000 euró közötti különbözet, valamint 5.000 euró elmaradt vagyoni előny, továbbá 2008. november 1. napjától havonta 400 euró használati díj megfizetésére. Másodlagosan 150.000 euró tőkének, ezen összeg után 2009. augusztus 21-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatnak, valamint a perrel felmerült költségeinek a megfizetésére kérte kötelezni az alperest. (34. és 61. számú beadványok)

Kereseti kérelme jogalapjaként hivatkozott arra, hogy közte és az alperes között nem állt fenn olyan jogviszony, amelynek az alapján az alperest megillette volna a számlájára átutalt pénz. Előadása szerint a szándéka arra irányult, hogy az alperes megbízottként a felperes részére vásárolja meg az ingatlanokat. Okfejtése szerint az alperes azáltal, hogy a saját részére vásárolta meg az ingatlanokat a felperes rovására jogalap nélkül gazdagodott mind az átutalt összeggel, mind az ingatlanok tulajdonjogával. Tulajdoni igényét a jogalap nélküli gazdagodás szabályaira, egyéb követeléseit pedig tulajdonjogára alapította. Tagadta, hogy a 150.000 eurót az ajándékozás szándékával utalta át az alperesnek. Ezzel kapcsolatban utalt arra, hogy az átutalási megbízáson az átutalás céljaként angol nyelven a befektetés szó került feltüntetésre.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Állította, hogy a felperes a 150.000 eurót lakásvásárlás céljára ajándékba, visszafizetési kötelezettség vagy más ellenszolgáltatás kikötése nélkül adta neki. Előadta, hogy sem megbízási szerződés, sem más visszterhes jogviszony nem jött létre közte és a felperes között.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 300.000 forint perköltséget. Ítéletének indokolásában a felperes és az alperesi ügyvezető személyes előadásának, a perben kihallgatott L. B., dr. M. A., D. G. és D. E. tanúk vallomásának, valamint a periratokhoz csatolt elektronikus levelek tartalmának a mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes az ajándékozás szándékával, ingyenes juttatásként utalta át a 150.000 eurót az alperesnek. Okfejtése szerint a felperes nem tudta bizonyítani, hogy az átutalás visszterhes ügylet része volt. Kifejtette, hogy ha az átutalásra kölcsönként vagy befektetésként került volna sor, akkor a felperes részéről az lett volna életszerű, ha az ügyletről okiratot készített vagy más biztosítékot kért volna. Álláspontja szerint a felperes ajándékozási szándékát nem cáfolja az sem, hogy az alperes milyen módon könyvelte le az átutalt összeget, és az sem, hogy nem fizette meg az adót az összeg után. Utalt arra, hogy az ajándék

visszakövetelésének törvényi feltételei nem állnak fenn, ezért az alperes nem köteles visszafizetni a 150.000 eurót. A felperes ismételt személyes meghallgatására irányuló indítványnak azért nem adott helyt, mert a felperes részletes meghallgatására a per korábbi szakaszában már sor került. P. F. tanú kihallgatását azért mellőzte, mert a tanú nem közvetlenül, hanem a felperestől szerzett tudomást az eseményekről.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása, valamint az alperes első- és másodfokú perköltségben marasztalása érdekében a felperes terjesztett elő fellebbezést. Pontosított fellebbezésében elsődlegesen 150.000 euró és kamatai visszafizetésére kérte kötelezni az alperest, kizárólag jogalap nélküli gazdagodás jogcímén. Másodlagosan a tulajdoni igényrel kapcsolatos kereseti kérelme teljesítését kérte. Arra az esetre, ha a másodfokú bíróság is ajándékozási szerződés létrejöttét állapítaná meg a felek között, ajándék visszakövetelése iránti igényt terjesztett elő a Ptk. 582. §-ában felsorolt valamennyi okból.

Állította, hogy a felperes és az alperes üzleti kapcsolatban álltak egymással. Előadta, hogy a saját nevére kívánt lakást vásárolni, de az alperes ügyvezetője tévesen úgy tájékoztatta, hogy külföldiként nem szerezhethet ingatlant Magyarországon. Előadta továbbá, hogy ilyen előzmények után állapodott meg az alperes ügyvezetőjével a lakásvásárláshoz szükséges összeg átutalásában. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az átutalás az ajándékozás szándékával történt. Hivatkozott arra, hogy a szerződéses nyilatkozatokat a Ptk. 207. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kell értelmezni. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a 2011. március 21-én tartott tárgyaláson tett nyilatkozata a ... körúti ingatlanra vonatkozott, amely egy kis méretű udvari lakás volt, az ára 30.000-40.000 euró lett volna. Ettől elkülönül a perbeli ... kerületi lakásokra vonatkozó ügylet. Felperes Magyarországon új életet akart kezdeni, megélhetése érdekében akart befektetni, de a befektetés lebonyolítása érdekében szüksége volt egy bizalmát élvező partnerre, mert nem beszél magyarul. Álláspontja szerint a befektetési célt az átutalási megbízáson használt megjelölés is igazolja. Kiemelte, hogy a Ptk. 201. § (1) bekezdése értelmében vélelem szól az ügyletek visszterhessége mellett. Ennek folytán a perben az alperest terhelte a juttatás ingyenességének bizonyítása, az alperes azonban az ingyenességet nem tudta bizonyítani. Utalt arra, hogy az alperes érdekkörébe tartozó tanúk vallomása nem tekinthető elfogulatlannak, és a tanúk is csak közvetett ismeretekkel rendelkeztek. Érvelése szerint, ha a felperes az alperes ügyvezetőjének akart volna ajándékot juttatni, akkor életszerűtlen volt az összeg alperesi számlára utalása, mert a magánszemély részére történő ajándékozás lényegesen alacsonyabb közteherrel járt volna. Előadta, hogy az alperes az átutalt összeget terhelő adót nem fizette meg. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet meghozatala után határozott a felmerült tolmácsdíj megállapításáról és viseléséről.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta. Fenntartotta azt az álláspontját, amely szerint a per során

bizonyította, hogy a felperest az ajándékozás szándéka vezette a 150.000 euró átutalásakor. Kifejtette, hogy a felperes ajándékozási szándékát sem az alperes mérlege, sem az a körülmény nem cáfolja, hogy az alperes nem jelentette be az ajándékozás tényét az adóhatóságnak. Hivatkozott arra, hogy az átutalási megbízásra a bank alkalmazottja által vezetett feljegyzés sem teheti kétségesé a felperes ajándékozási szándékát. Kiemelte, hogy a felperes személyes nyilatkozatai nem támasztották alá a jogi képviselője által előadott jogi érvelést.

Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott része nem volt, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben vizsgálta felül /Pp. 228. § (4) bekezdés/.

A felperes fellebbezése nagyobb részben megalapozott.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében megalapozottan hivatkozott arra, hogy a 150.000 euró visszafizetése iránti kereseti kérelemmel kapcsolatban a felperesnek és képviselőjének az előadásai sem az előadott tények, sem a megjelölt jogcímek tekintetében nem voltak összhangban. A felperes maga adta elő, hogy az alperessel a pénz visszafizetésének kötelezettségéről nem beszéltek, ez nem merült fel köztük. A visszafizetési kötelezettségben történő megállapodás hiánya viszont kizárja, hogy a peres felek között kölcsönszerződés jött volna létre. A felperes képviselőjének az a hivatkozása, hogy lakás vásárlásával bízta meg a felperes az alperes törvényes képviselőjét, és e megbízás teljesítése érdekében a vételár megfizetése céljából utalta át a 150.000 eurót, ellentétben áll azzal az előadással, amely szerint az alperesi törvényes képviselő megtévesztette a felperest az ingatlantulajdon megszerzésének lehetőségével kapcsolatban. Annak a körülménynek, hogy a felperes egyidejűleg több olyan jogcímen igényelte az átutalt összeg visszafizetését, amely jogcímek kizárják egymást, azért nem volt jelentősége, mert végleges keresetében az átutalt pénz visszafizetését már kizárólag jogalap nélküli gazdagodás jogcímén kérte. Ahol pedig a felperesi képviselő előadása és a felperes személyes előadása a tények tekintetében eltért, ott az ítéltábla a felperes személyes előadását tekintette irányadónak.

A perben egyik fél által sem vitatott tény volt az, hogy a felperes 150.000 eurót utalt át az alperes bankszámlájára. Az sem volt vitatott tény, hogy az alperes ebből a pénzből vásárolta meg a perbeli ingatlanokat. Vitás volt azonban a felek között az, hogy milyen jogcímen, milyen okból és milyen célból utalta át a felperes a pénzt az alperesnek. A felperes állítása szerint az átutalás célja befektetés volt, de a befektetés pontos részleteiben köztük megállapodás nem jött létre, míg az alperes azt állította, hogy a felperes ellenszolgáltatás kikötése nélkül, az ingyenes juttatás szándékával utalta át a pénzt.

A Ptk. 201. § (1) bekezdése szerint a szerződéssel kikötött szolgáltatásért - ha a szerződésből vagy a körülményekből kifejezetten más nem következik - ellenszolgáltatás jár.

Ez a törvényi rendelkezés a polgári jogi ügyletek visszterhességének vélelmén alapszik - a teljesített szolgáltatást az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy azt ellenszolgáltatás fejében nyújtották. A visszterhesség vélelmével szemben az ügylet ingyenességét annak kell bizonyítania, aki az ügylet ingyenességére hivatkozik.

A perben az alperes hivatkozott arra, hogy a felperes ingyenes juttatásként, ajándékként utalta át a 150.000 eurót, ezért a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelte annak a bizonyítása, hogy közte és a felperes között ajándékozási szerződés jött létre, és a felperes az ajándékozási szerződés teljesítéseként utalta át az összeget.

Az ítéltábla e körben azt emeli ki, hogy a perben kihallgatott tanúk egyike sem rendelkezett közvetlen tudomással a felperes és az alperes törvényes képviselője közötti beszélgetések tartalmáról. A tanúk vagy a felperestől, vagy az alperes törvényes képviselőjétől hallottak az átutalás okáról, és céljáról. Emiatt a tanúk vallomásából nem lehetett megalapozott következtetést levonni arra, hogy a felperes az ajándékozás szándékával utalta át a pénzt az alperesnek. A felperes ajándékozási szándékára abból sem vonható le okszerű következtetés, hogy a felperes az átutalást megelőzően ajándékokat adott az alperes törvényes képviselőjének, és viselte az alperesi törvényes képviselő külföldi utazásának költségeit is.

A felperes tárgyaláson tett személyes előadásában kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a ... körúti lakás megvásárlásához szükséges vételárat kívánta ajándékba adni az alperes törvényes képviselőjének. Ebből a nyilatkozatból azonban alappal nem vonható le olyan következtetés, hogy a felperes néhány hónappal később ennél lényegesen nagyobb összeget kívánt volna ajándékozni, nem is az alperes törvényes képviselőjének, hanem az alperesnek, aki azt gazdasági tevékenysége körében kívánta felhasználni.

Az eset körülményei, az átutalás előzményei sem támasztják alá azt, hogy a felperes ajándékként utalta át a pénzt az alperes számlájára. A rendelkezésre álló bizonyítékokból ugyanis megállapítható, hogy a felperes külföldről költözött Magyarországra, ehhez lakóhelyre, munkára és rendszeres jövedelemre volt szüksége, ezek megteremtéséhez várt segítséget és közreműködést az alperes törvényes képviselőjétől. Ezért alappal vonható le az a következtetés, hogy a felperes a közös gazdasági tevékenység, az átutalt pénzből vásárolt ingatlanok közös hasznosításának reményében utalta az alperes számlájára a 150.000 eurót. Mindezekre figyelemmel az alperes nem tudta eredményesen bizonyítani, hogy a felperest a pénz átutalásakor az ajándékozás szándéka vezette. A bizonyítás eredménytelenségét a perben a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján az alperes terhére kellett értékelni.

A perben nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a peres felek az együttműködés részleteiben megállapodtak volna, erre vonatkozóan közöttük

szerződés jött volna létre. Szerződéses jogviszony hiányában viszont a pénz átutalására jogalap nélkül került sor.

A Ptk. 361. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni.

A pénz átutalása következtében a felperes vagyona csökkent, az alperes vagyona pedig megnövekedett. Így az alperes a felperes rovására jutott 150.000 euró vagyoni előnyhöz, ezért azt a Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján köteles visszatéríteni a felperesnek. A jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése a gazdagodáskor nyomban esedékessé válik, ezért az alperes a visszatérítéssel 2008. október 16-án a Ptk. 298. § a) pontja alapján késedelembe esett. Késedelme miatt a Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján a késedelembe esés időpontjától késedelmi kamat megfizetésére is köteles.

Az alperes 150.000 euróval, és nem az ingatlanok tulajdonjogával gazdagodott a felperes rovására, az ingatlanok tulajdonjogát adásvétel jogcímén szerezte meg. Az ingatlan tulajdonjogának megszerzéséhez mindig jogcím kell, ami lehet ingatlan-nyilvántartáson kívüli (eredeti) szerzési jogcím, vagy szerződéses jogcím. Ez utóbbi esetben a tulajdonjog megszerzéséhez a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése is szükséges. Eredeti vagy szerződéses jogcím nélkül, jogalap nélkül ingatlan tulajdonjoga nem szerezhető meg. Ezért a felperes ingatlanok tulajdonba adása iránti, valamint a tulajdonjogból eredő igények érvényesítése iránti kereseti kérelmei nem voltak teljesíthetők; ezeket a kereseti kérelmeket az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el, de a vagylagos kereseti kérelmek sorrendjének megfordítása miatt ennek a körülménynek a fellebbezési eljárásban - az elsődleges kereseti kérelem teljesítése folytán - már nem volt jelentősége.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a felperes ajándék visszakövetelése iránti keresetének előterjesztése a Pp. 247. § (1) bekezdése értelmében másodfokon meg nem engedett keresetváltoztatás, ezért annak érdemi vizsgálatára a fellebbezési eljárásban akkor sem kerülhetett volna sor, ha az ajándékozási szerződés létrejötte megállapítható lett volna.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező rész szerint megváltoztatta. Az elsőfokú perköltség megfizetésére a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján, a peres felek pernyertességének, illetve pervesztességének arányára és a felperes által előlegezett költségekre figyelemmel kötelezte az alperest. Tekintettel arra, hogy a perben tolmács igénybevétele a felperes anyanyelv használatához fűződő eljárási jogának biztosítása érdekében került sor, a Fővárosi Ítéletábra a Pp. 78. § (4) bekezdése alapján rendelkezett úgy, hogy az állam által előlegezett fordítási költséget az állam viseli.

A Fővárosi Ítéletábra a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján, a peres felek pernyertességének, illetve pervesztességének arányára és a felperes által

előlegezett költségekre figyelemmel kötelezte az alperest másodfokú perköltség megfizetésére.

Budapest, 2014. február 20.

Világhyiné Dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

Dr. Lente Sándor s. k.
István s. k.
előadó bíró

Dr. Csóka
bíró

A kiadmány hitelül:
dr. Remesné Sütő Petra
bírósági ügyintéző